

Sygn. akt I C 311/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Przybylska
Protokolant:	sekretarz sądowy Wioleta Motyczka

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2019 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa P. R.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...)

o zapłatę

1) oddala powództwo;

2) zasądza od powoda P. R. na rzecz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Barbara Przybylska

I C 311/19

UZASADNIENIE

Powód P. R. pozwem z dnia 23 maja 2019 roku wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa (...) kwoty 93.092,83 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 4 lutego 2019 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, iż w związku z tym, iż w 2006 roku zostały mu postawione zarzuty o czyny z art. 258 § 1 kk, 279 § 1 kk i 291 § 1 kk, w ramach prowadzonego postępowania przygotowawczego zostały zatrzymane należące do niego pojazdy - (...) nr rej. (...) oraz (...) nr rej. (...) - z których samochód osobowy marki (...) został uznany za dowód rzeczowy, z kolei na pojeździe (...) dokonano zabezpieczenia majątkowego. Wywodził, iż w związku z uniewinnieniem go od wszystkich stawianych mu zarzutów działanie strony pozwanej (zatrzymanie pojazdów należących do niego) było bezprawne i w efekcie tych działań poniósł szkodę sprowadzającą się do utraty wartości pojazdów, konieczności poniesienia kosztów parkowania, holowania oraz wyceny.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, iż powództwo jest bezzasadne, a powód nie wykazał przesłanek, których łączne zaistnienie skutkowałoby powstaniem odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie pozwanej. Zatrzymanie samochodów stanowiących własność powoda było uzasadnione potrzebami toczącego się postępowania i znajdowało podstawę w przepisach kodeksu postępowania karnego. Z tego

względem brak jest podstaw do przyjęcia, że działanie pozwanego było sprzeczne z jakimikolwiek normami prawnymi, a sam fakt uniewinnienia powoda nie przesądza o tym, że zatrzymanie pojazdów powoda było bezprawne, nie zachodzą zatem przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego. Nadto strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia dochodzonego pozwem, gdyż o szkodzie oraz o osobie za nią odpowiedzialnej dowiedział się w dniu 21 listopada 2014 roku, kiedy to odebrał należące do niego samochody. Od tego momentu powód mógł dochodzić ewentualnych roszczeń przeciwko pozwanemu, czego nie uczynił. Co więcej zawezwanie do próby ugodowej wystosowane do pozwanego zostało złożone już po upływie biegu terminu przedawnienia.

Sąd ustalił:

Przez Prokuraturę Rejonową w R. toczyło się postępowanie przygotowawcze w sprawie Ds. 389/06. W marcu 2006 roku powód P. R. został zatrzymany przez funkcjonariuszy Policji oraz przedstawiono mu zarzuty karne.

Postanowieniem z 23 marca 2006 roku (k.78), w ramach prowadzonego postępowania karnego, samochód osobowy marki (...) został uznany jako dowód rzeczowy w sprawie i zatrzymany. W dniu 24.06.2013r. powód wniósł o wydanie pojazdu, wskazując, że wobec prawomocnego uniewinnienia z 17 czynów kwalifikowanych z art. 279§ 1 kk lub art. 291 § 1 kk auto jest całkowicie zbędne do prowadzenia dalszego procesu jako że co do zarzutu, z którym był on związany postępowanie zostało prawomocnie zakończone (k. 80). Postanowieniem z 28.10.2014r. SO w Gliwicach zwrócił dowód rzeczowy w postaci samochodu (...) stwierdzając, że wobec uniewinnienia powoda od zarzutów z art. 279 § 1 kk lub 291 § 1 kk i z uwagi na charakter zarzutów, pod jakimi stoją oskarżenia na ówczesnym etapie sprawy pojazd nie stanowi przedmiotu czynności wykonawczej żadnego z przestępstw (k. 85). Samochód został przez powoda odebrany z parkingu w dniu 21 listopada 2014 roku.

Samochód osobowy marki (...) na podstawie postanowienia z 9 czerwca 2006 roku (k.23) stał się przedmiotem zabezpieczenia majątkowego.

Wyrokiem SR w Gliwicach z 27.04.2012r. (III K 1937/07), zmienionym wyrokiem SO w Gliwicach z 26.04.2013r. (VI Ka 1045/12) powód został uniewinniony od popełnienia czynów z art. 18 § 3kk w zw. z art./ 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 2 kk. Dalsze postępowanie karne toczące się przeciwko powodowi dotyczyło wyłącznie zarzutu z art. 258 § 3 kk (kierowanie grupą przestępczą) i zakończone zostało uniewinniającym wyrokiem SA z 24.11.2017r.

24 czerwca 2013 roku powód wniósł o uchylenie zabezpieczenia majątkowego na jego samochodzie osobowym marki (...) (k. 48-49) podnosząc, że wobec prawomocnego uniewinnienia od 17 zarzutów nie zachodzi podstawa do stosowania zabezpieczenia ze względu na brak podstawy prawnej do orzeczenia względem niego obowiązku naprawienia szkody, nie istnieje też żadne prawdopodobieństwo, że w ogóle dopuścił się on jakiegokolwiek z zarzucanych mu czynów mogących pociągnąć za sobą szkodę majątkową. Powołał się także na szkodę wynikającą ze zmniejszenia się wartości pojazdu przez okres zatrzymania Pismem z dnia 21 sierpnia 2014 roku. Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku poinformował powoda, iż samochód osobowy (...) nie jest już przedmiotem zabezpieczenia i 21 listopada 2014 roku został odebrany przez powoda. Z kolei samochód osobowy (...) postanowieniem z dnia 28 października 2014 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach poinformował powoda, że z związku z prawomocnym wyrokiem z 26.04.2013r. zabezpieczenie majątkowe utraciło moc. Samochód został odebrany przez powoda w dniu 21 listopada 2014r.

Powód poniósł koszty parkowania samochodu (...) za okres od 1.09.2014r. do 27.11.2014r. (faktura k. 71), koszty holowania obu samochodów (faktura k. 103). Powód po odebraniu obu pojazdów zlecił rzeczoznawcy samochodowemu wycenę wartości samochodów oraz stanu technicznego na dzień ich zatrzymania i zwrotu. Wyceny sporządzone zostały w grudniu 2014r.(wyceny k. 87-101, 54-69).

Powód w dniu 16.02.2015r. zbył samochód (...), zaś w dniu 6.05.2015r. zbył samochód (...) (umowy k. 70, 102).

Wnioskiem datowanym na 29.01.2019r. powód wystąpił o zawezwanie pozwanego do próby ugodowej w przedmiocie zapłaty 93 092,83 zł (wniosek k. 123).

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach V K 19/14 Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku. Na rozprawie w dniu 13 listopada 2019 roku Sąd pominął dowód z przesłuchania powoda, gdyż w niniejszej sprawie nie było konieczne przeprowadzenie takiego dowodu. Dowód z przesłuchania stron jest z samej swej istoty dowodem akcesoryjnym, dopuszczanym i przeprowadzanym tylko wtedy, gdy po wyczerpaniu innych środków dowodowych lub w ich braku pozostały bez wyjaśnienia fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (por. Wyrok Sądu Apelacyjnego w sprawie o sygn. akt I Aca 11/18). Wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy fakty zostały wyjaśnione na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego dlatego Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie stron. Sąd nie uwzględnił wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy celem wykazania zakresu i wysokości poniesionej szkody, uznając go za zbędny wobec uwzględnienia zarzutu przedawnienia strony pozwanej (art. 235⁽²⁾ § 2 kpc).

Sąd zważył:

Powództwo nie jest zasadne z uwagi na zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego. Podstawę żądania pozwu stanowi art. 417 § 1 kc, przewidujący odpowiedzialność deliktową za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie władzy publicznej. Przedawnienie roszczeń wynikających z deliktu normuje art. 442¹ § 1 kc, w myśl którego roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Przepis ten został wprowadzony ustawą nowelizującą z dnia 6 lutego 2007 roku i wszedł w życie z dniem 10 sierpnia 2007 roku (Dz. U. z 2007r. Nr 80 poz. 538), a następnie znowelizowany ustawą z dnia 21 kwietnia 2017 roku, która weszła w życie z dniem 21 czerwca 2017 roku.

Zawarty w art. 442 § 1 zdanie pierwsze k.c. wymóg ustalenia momentu, w którym poszkodowany dowiedział się o osobie obowiązanej do naprawienia szkody, dotyczy konkretnej szkody i poszkodowanego. Chodzi oczywiście nie o chwilę, w której poszkodowany uzyskał jakąkolwiek wiadomość na temat sprawcy, lecz o chwilę uzyskania takich informacji, które - oceniając obiektywnie - pozwalają z wystarczającą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo konkretnemu podmiotowi. Poszkodowany powinien przy tym zachować się w swoich sprawach w sposób zapobiegliwy i dolożyć starań o uzyskanie informacji istotnych z punktu widzenia przesłanek odpowiedzialności za doznaną szkodę (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., IV CSK 43/09).

W niniejszej sprawie powód swoje roszczenie wiąże z działalnością organów sprawiedliwości- mianowicie powstanie szkody majątkowej wiąże z niezgodnym z prawem zatrzymaniem jego pojazdów w ramach prowadzonego postępowania karnego.

Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. dla rozpoczęcia biegu przedawnienia wystarczająca jest wiedza o szkodzie i obowiązany do jej naprawienia (podmiocie, z którego działaniem lub zaniechaniem wiąże się wywodzone roszczenie) i nie ma w tym przedmiocie znaczenia świadomość prawna co do podstaw dochodzenia roszczenia.

Z kolei w celu określenia początku trzyletniego biegu przedawnienia jest ustalenie chwili, kiedy powód dowiedział się o szkodzie, gdy zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody (por. wyrok SN z dnia 18 września 2002 roku, III CKN 597/00). Przesłanka wiadomości o szkodzie zostaje spełniona już w tej chwili, w której poszkodowany wie o istnieniu szkody w ogóle, gdy ma świadomość faktu powstania szkody (wyrok SN z 20 stycznia 2005 r., II CK 358/04). Rzeczą poszkodowanego jest zbadać rozmiary szkody, jeżeli o niej powziął wiadomość, ale na bieg przedawnienia nie ma to wpływu.

Nie sposób uznać, iż powód nie miał wiedzy, co do szkody i podmiotu zobowiązanego do naprawienia szkody ponieważ już w czerwcu 2013 roku, będąc reprezentowanym przez profesjonalnego pełnomocnika, wnioskował o uchylenie zabezpieczenia majątkowego zastosowanego na samochodzie osobowym marki (...) oraz o wydanie samochodu (...). Z treści wniosków wynika jednoznacznie świadomość braku podstaw do dalszego zatrzymania pojazdów, jak i faktu zaistnienia szkody. Także z postanowienia sądu oraz udzielonej przez sąd informacji wynikało, że zatrzymanie to stało się bezprzedmiotowe w związku z prawomocnym uniewinnieniem powoda od zarzutów, które wiązały się z

zatrzymaniem pojazdów. Powód zatem już wówczas miał pełną wiedzę zarówno o podmiocie odpowiedzialnym za ewentualną szkodę, jak i o braku podstaw do zatrzymania samochodów, oraz o tym, że przyczyną odpadnięcia tych podstaw było niepotwierdzenie stawianych w toku postępowania zarzutów, co skutkowało prawomocnym uniewinnieniem. Z kolei w listopadzie 2014 roku odebrał swoje pojazdy ((...) oraz (...)), poniósł koszty parkowania i holowania. Co więcej zlecił rzeczoznawcy majątkowemu ustalenie wartości i stanu technicznego obu samochodów po kilkuletnim postoju na parkingu. W grudniu 2014 roku powód mając wycenę rzeczoznawcy miał już pełną świadomość ewentualnej szkody i mimo tej wiedzy nie dochodził w żaden sposób swoich roszczeń. A nawet gdyby przyjąć, że o ostatecznej wysokości szkody i podmiocie odpowiedzialnym za jej wyrządzenie w rozumieniu art. 442⁽¹⁾§ 1 k.c. powód najpóźniej dowiedział się w datach sprzedaży pojazdów (przyjmując je jako najkorzystniejsze dla powoda), tj. w dniu 16 lutego 2015 roku, kiedy sprzedał samochód osobowy marki (...), czy też w dniu sprzedaży (...) - 16 maja 2015 roku, to trzyletni termin przedawnienia roszczenia i tak upłynął przed złożeniem powództwa. Również zawezwanie do próby ugodowej skierowane do pozwanego w dniu 29 stycznia 2019 roku było już po terminie przedawnienia.

Podkreślić należy, że dla oceny stanu świadomości powoda (początku biegu przedawnienia) bez znaczenia jest fakt zapadnięcia wyroku z dnia 24.11.2017r. (II AKa 363/17), który nie dotyczył zarzutów będących podstawą zatrzymania samochodów (powód stał jedynie pod zarzutem przestępstwa z art. 258§ 3 kk), zaś decyzje procesowe, związane z zarzutami będącymi podstawą zatrzymania pojazdów i otwierające drogę do dochodzenia ewentualnych roszczeń zapadły w 2013-2014r (prawomocny wyrok uniewinniający oraz decyzje o zwrocie pojazdów). Wszystkie okoliczności, mogące uzasadniać dochodzenie roszczenia były zatem powodowi znane wcześniej, o czym świadczy także treść wniosków o wydanie pojazdów. Mając powyższe na uwadze- wobec uwzględnienia zasadności zarzutu strony pozwanej powództwo (bez potrzeby oceny bezprawności działań pozwanego i związanej z tym szkody) podlegało oddaleniu.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. obciążając powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego ustalonymi w oparciu o przepis § 2 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 listopada 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.